

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

**REFERAT FRA DET 1.
KONSULTASJONSMØTET 7. MARS 2025**

Til stede: *Fra staten:* Kommunal- og distriktsminister Kjersti Stenseng, statssekretær Emil Raaen (KDD), Kjersti Næss Torstensen (FIN adm.), Kari Anne Haugen (FIN adm.), Cathrin Sætre (KDD adm.)

Fra KS: Styreleder Gunn Marit Helgesen, 2. nestleder Aud Hove, Sven Tore Løkshid, Anne Strømøy (fylkesordførerkollegiet), Bjørn Fauchald (sentralt kommunedirektørutvalg), Tron Bamrud (fylkeskommunekollegiet), Helge Eide (adm.), Torbjørn Eika (adm.), Rune Bye (adm.), Helga Birgitte Aasdalen (adm.), Frode Lindtvedt (adm.), Liv Merete Wiker (adm.) og Siri Lombness (adm.).

Dato: 7. mars kl. 08.30-10.00

Møteleder: Kjersti Stenseng (KDD)

Referent: Kaja Eriksrød (KDD)

1. Konsultasjonsmøtet

Stenseng innledet med å ønske velkommen til konsultasjonsmøtet.

2. Notat fra TBU av mars 2025 om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Finansdepartementet ved Kjersti Næss Torstensen og Kari Anne Haugen gjorde kort rede for situasjonen i norsk økonomi. Blant annet ble behovet for å prioritere beredskap og forsvar i kommende tid understreket.

Stenseng redegjorte kort for hovedpunktene i TBU-notatene om den økonomiske situasjonen for kommunesektoren. Stenseng viste også til at hun har forståelse for at forsvar og sikkerhet prioriteres i tiden som kommer, men at kommunene fremdeles trenger sine tjenester. Det er et stort behov for å få ned kostnadene, og jobbe med omstilling på en klok måte.

Helgesen viste til at beskrivelsen slik den er i TBU-notatene er noe mer nøktern, enn slik kommunene opplever det i hverdagen. Helgesen ønsket å bruke samhold som et stikkord for tiden fremover. Helgesen understreket at selv om det er en utfordrende tid både økonomisk og sikkerhetspolitisk, så skal kommunene fremdeles levere gode tjenester til innbyggerne sine. KS har forståelse for at forsvar og beredskap er topp prioritet fremover, men understreket viktigheten av at regjeringen fremover er ærlige om sine budsjettprioriteringer, slik at kommunene også vet hva de kan forvente.

Stenseng viste til at hun deler samme virkelighetsbilde som KS, og at trygghet også handler om å ha grunnleggende gode tjenester i hverdagen. Dette vil Stenseng jobbe sammen med KS om.

3. Notat fra TBU av mars 2025 om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter

Stenseng gjorde kort rede for hovedpoengene i TBU-notatene om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter fremover.

4. Innspill fra KS

Helgesen redegjorde for KS' innspill om kommuneøkonomien for 2025 og forventninger til revidert nasjonalbudsjett og forventninger til kommuneopplegget for 2026. Hun poengterte at det er viktig at regjeringen i RNB for 2025 følger opp lovnadene fra statsbudsjettet om at staten vil dekke økningen i pensjonskostnadene på grunn av ny AFP. KS ønsket også at regjeringen samtidig vurderer tiltak for å redusere størrelsen på premieavviket. Helgesen pekte også på behovet for nye boliger, og at en gjeninnføring av utleietilskuddet i RNB 2025 vil være en god oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak.

Helgesen trakk frem at det er mindre tid til strategisk utviklingsarbeid, når det samtidig er stramme økonomiske rammer og mangel på arbeidskraft. Dette gjør den nødvendige omstillingen i kommunesektoren mer vanskelig å gjennomføre. Helgesen trakk også frem beredskap som et viktig poeng, kommunene er førstelinja dersom krisen inntreffer. Usikkerhet rundt om i kommune-Norge kan bidra til at det holdes mer igjen på pengene, igjen etterspurte Helgesen ærlighet og tydelighet om regjeringens prioritering fremover.

Helgesen poengterte at vekst i frie inntekter utover kompensasjon for demografi og pensjon er svært viktig for kommunesektoren fremover. Det ble også vist til behovet for redusert statlig styring, og at kommunene trenger et større handlingsrom enn de har i dag for å gjennomføre alle oppgavene sine, spesielt med stramme budsjetter.

Stenseng viste til at enighet om behovet for å gjøre en gjennomgang av kommunesektorens oppgaver, endringer i demografi gir utfordringer og man må tenke nytt fremover.

Fauchald, Løkslid, Bamrud og Strømøy tok opp temaer som utfordringer knyttet til svært stramme budsjetter som følge av den nødvendige omstillingen kommunene må gjennomføre. Det ble vist til at det har vært en høy kostnadsvekst når det kommer til kollektivtransport, særlig nye anbud har blitt svært dyre. Det har også den siste tiden vært mange endringer på eksempelvis skolestrukturer i fylkeskommuner og kommuner, som setter mange følelser i sving. Kommunene opplever det som vanskelig å omstille seg i raskt nok tempo, og mange føler på usikkerhet knyttet til et urolig verdensbilde, også med tanke på beredskap. Det ble også vist til at i en tid med særlig mangel på arbeidskraft, må man finne nye måter å få mennesker inn i arbeid og utdanning på. Helgesen rundet av med å vise til at et annet viktig stikkord fremover blir fleksibilitet, man får til mer med mer fleksibilitet.

Stenseng viste forståelse for bekymringene ytret, og viste til at det er nyttig med god dialog med KS slik at man får en omforent oppfatning av virkeligheten ute i fylkeskommunene og kommunene.

Eventuelt

Det var ingen saker til orientering.

Stenseng takket for møtet og understreket viktigheten av god dialog fremover, og at hun så frem til møtet om redusert statlig styring senere i mars.